

Aan de Raad van State
Afdeling bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Groesbeek, 27 januari 2009

Betreft: **zaaknummer 200802790**
reactie op herzien besluit GS Gelderland 2008-013607 d.d. 11 december 2008

Geachte Raad van State,

Per brief van 14 januari 2009 heeft u ons het Besluit herziening vaststelling ernst en spoedeisendheid bij volledig onderzoek van Gedeputeerde Staten van Gelderland d.d. 11 december 2009 betreffende de bodemverontreiniging gelegen aan de locatie Parachutistenstraat/Bredeweg te Groesbeek toegezonden, met de vraag of wij het wel of niet eens zijn met dat besluit.

De Werkgroep Milieubeheer Groesbeek is het niet eens met het nieuwe besluit. Ons bezwaar richt zich tegen het standpunt van de provincie dat de bodemverontreiniging niet spoedeisend is bij het huidige en voorgenomen gebruik (woningbouw), en derhalve niet verplicht gesaneerd behoeft te worden. Daarnaast zijn wij van mening dat de provincie bij het evt. uitblijven van sanering te weinig maatregelen oplegt om de bodemverontreiniging te monitoren en te beheren.

Huidige en voorgenomen gebruik

Een van onze bezwaren tegen het eerdere besluit van 6 maart 2008, waartegen wij beroep hebben ingesteld, is dat het, in strijd met artikel 37 lid 1 van de Wet Bodembescherming, onvoldoende rekening houdt met het voorgenomen gebruik van de locatie waar de bodemverontreiniging is aangetroffen. In haar verweer gaat de provincie in op dit bezwaar. De provincie stelt (zie pag. 7 van het verweerschrift d.d. 24 juni 2008) dat zij bij de vaststelling van de ernst en spoedeisendheid geen rekening kan houden met de toekomstige situatie (= woningbouw). De bepaling van risico's is volgens de provincie primair gerelateerd aan het huidige gebruik van de grond. Deze beweringen lijken ons strijdig met de bepaling uit artikel 37 lid 1 van de Wet Bodembescherming. Er dient wel degelijk rekening te worden gehouden met het voorgenomen gebruik. Het voorgenomen gebruik staat al jaren vast, namelijk woningbouw.

In het nieuwe besluit d.d. 11 december 2008 komt de provincie blijkbaar op haar eerdere standpunt terug en stelt ze expliciet dat de risico's van de bodemverontreiniging nu wel zijn bepaald aan de hand van zowel het huidige als het toekomstige gebruik (zie pag. 4 van het besluit, onder 'inspraak'). Onder het huidige en toekomstige gebruik verstaat men dan 'wonen'. Dit is niet helemaal juist, althans wat het huidige gebruik betreft. Het grootste deel van de locatie waar de pluim van de

bodemverontreiniging ligt, is momenteel braakliggend bouwterrein (voormalige landbouwgrond) en is/wordt niet bewoond. Het is de bedoeling dat hier binnenkort woningen gebouwd gaan worden. Dit onderscheid is van belang, omdat de provincie de gunstige risicobeoordeling wat betreft gezondheidsrisico's (binnenluchtonderzoek) van de bestaande woningen extrapoleert naar de nieuwbouw. De binnenluchtmetingen onder de bestaande woningen op het bronperceel en op de pluim wenst men als 'worst case' meting te beschouwen. Omdat deze binnenluchtmetingen geen verhoogde concentraties aan vluchtige aromaten laten zien, zou de bodemverontreiniging ook geen onaanvaardbare risico's opleveren voor de nieuw te bouwen woningen, zo redeneert men. Deze gedachtengang is echter onjuist en wetenschappelijk niet te verdedigen, om de volgende redenen:

a. de hoogste gehalten aan verontreiniging bevinden zich niet op of bij de bron, maar verder stroomafwaarts van de bron.

De bestaande woningen waarin het binnenluchtonderzoek is uitgevoerd, liggen op een andere locatie dan de geplande woningbouw. De nieuw te bouwen woningen komen verder van de verontreinigingsbron te liggen dan de bestaande woningen. Dit betekent echter niet dat de risico's op de nieuwbouwlocatie kleiner zijn. Het bijzondere van deze bodemverontreiniging is dat de hoogste gehalten zich niet bij de bron bevinden, maar verder 'stroomafwaarts' (stroomrichting van het grondwater). Het binnenluchtonderzoek van de woningen Bredeweg 47 en 49 (bij de bron, relatief laag gehalte som aromaten) is alleen al daarom niet representatief voor toekomstige woningen verderop op de pluim waar hogere gehalten zijn gemeten.

Wat betreft de woningen op de Parachutistenstraat nrs. 3, 5 en 7 geldt dat alleen huisnummer 3 volledig op de pluim ligt, huisnummer 5 voor ongeveer de helft en huisnummer 7 slechts een klein puntje. Onduidelijk is waarom de gunstige resultaten van huisnummers 5 en 7 extrapoleerbaar zouden zijn naar nieuwbouwwoningen die volledig op de pluim komen te liggen.

De provincie stelt verder dat de bodemverontreiniging ter hoogte van deze woningen groter is dan verderop in de pluim (ter plekke van de bouwlocatie). Het hoge gehalte van peilbuis 65 (gehalte som aromaten 20.000) wenst zij daarom als een dissonant te beschouwen. De WMG is van mening dat hiervoor geen wetenschappelijk bewijs is. Feit is wel dat er stroomafwaarts van de woning Parachutistenstraat 3 meer hoge metingen van bodemverontreiniging liggen dan stroomopwaarts (slechts 1 hoge meting, peilbuis 77). Peilbuis nr. 77 toont de hoogste concentratie aan vluchtige koolwaterstoffen. De eerst volgende buis stroomafwaarts is peilbuis nr. 73, deze is het dichtst bij de woning Parachutistenstraat nr. 3 gelegen. De daarin gemeten verontreiniging (gehalte som aromaten) is aanzienlijk lager dan die welke in 6 peilbuizen nog verder stroomafwaarts is aangetroffen (nrs. 74, 67, 65, 64, 61 en 1A). Verder van de bron vandaan, oostwaarts (d.w.z. wat grondwaterstroming betreft voorbij de woningen Parachutistenstraat 3, 5 en 7) en op de bouwlocatie Parachutistenstraat-west zijn dus hogere concentraties aangetroffen dan dicht bij de bron.

Nieuw onderzoek dat in oktober 2008 in het kader van een evt. sanering is uitgevoerd (zie bijlage: Onderzoek naar de toepasbaarheid van een biologische in-situ sanering op de locatie Bredeweg 47 e.o. te Groesbeek, conceptrapportage d.d. 10 november 2008) bevestigt dit beeld. De gemeten verontreiniging in peilbuis nr. 77 (stroomopwaarts van woning Parachutistenstraat 3) is aanzienlijk lager dan in eerder onderzoek is vastgesteld. Ook is de verontreiniging in peilbuis nr. 74 (stroomafwaarts van dezelfde woning) veel hoger dan in peilbuis nr. 77. Ook is komen vast te staan dat er vanuit de bron nauwelijks of geen nalevering meer plaatsvindt. De verontreiniging van het grondwater lijkt dus op te schuiven in oostelijke richting. Met het verstrijken van de tijd is het daarom niet verantwoord om de gunstige binnenluchresultaten te extrapoleren naar de woningbouwlocatie.

In dit licht bezien is de datum van monsternamen uit de peilbuizen van essentieel belang. Het onderzoek heeft gefaseerd plaatsgevonden. De monsternamen uit de peilbuizen ligt tussen 29 oktober

2004 (fase 1) en 10 juli 2008 (fase 5). De peilbuizen nrs. 62 t/m 72 (fase 3) zijn op 15 april 2005 bemonsterd, die van nrs. 73 t/m 81 (fase 4) op 19 augustus 2005. Het binnenluchtonderzoek onder de woningen aan de Parachutistenstraat dateert van minstens 2 jaar later, eind augustus 2007! Als we de gestage verplaatsing van de bodemverontreiniging in de loop van de tijd in aanmerking nemen, zoals nu blijkt uit het in oktober 2008 gepubliceerde onderzoek, staat dus helemaal niet met zekerheid vast dat ten tijde van het binnenluchtonderzoek de bodemverontreiniging onder de bestaande woningen aan de Parachutistenstraat groter was (hogere gehalten) dan oostelijk van deze woningen op de nieuwbouwlocatie.

b. er zijn ter plaatse van de pluim grote verschillen in bodemsamenstelling.

De provincie stelt dat de bodemopbouw ter plaatse van de nieuwbouw gelijk is aan die onder de bestaande woningen waarin het binnenluchtonderzoek is uitgevoerd. Dit is niet juist. Uit de grondboringen ter plaatse van de pluim blijkt dat de bodem weliswaar grotendeels uit zand bestaat, maar de hoogte en dikte van de leemlaag varieert. De leemlaag begint soms op 50 cm diepte, en soms op wel 2 m diepte. De dikte varieert van 50 tot 150 cm. Een enkele keer ontbreekt de leemlaag. Ook varieert de hoeveelheid grint in de zandgrond. Onder de bestaande woningen zijn geen bodemonsters genomen. Derhalve is niet zeker hoe daar de bodemsamenstelling is, of er een leemlaag is en waar die zich bevindt.

Het is aannemelijk dat de samenstelling van de bodemlaag boven het grondwater van invloed is op de mate van uitdamping van vluchtige stoffen in het grondwater. Mede daarom kunnen individuele onderzoekgegevens zoals binnenluchtmetingen niet zonder meer representatief worden verklaard voor andere (nieuw te bouwen) woningen op de pluim dan die waarin de metingen zijn verricht. Ook het grondwaterpeil varieert lokaal en gedurende het jaar. Zo lag het grondwaterpeil in het Nader bodemonderzoek d.d. 4 mei 2005 gemiddeld 2 tot 2,8 m onder maaiveld. In het Aanvullend nader bodemonderzoek d.d. 5 december 2005 dat grofweg in hetzelfde gebied is uitgevoerd, wordt melding gemaakt van een grondwaterstand tussen 3,2 en 3,5 m onder maaiveld. Ook de pH blijkt zeer te verschillen, van 4,3 tot 6,4 (rapport d.d. 5 december 2005). Het is een gebied waar lokaal kweldruk optreedt. Daardoor kunnen individuele meetresultaten worden beïnvloed, omdat omhoog komend schoon grondwater voor verdunning van de verontreiniging zorgt. Ook kan de stroomrichting lokaal door kwel worden beïnvloed.

c. de risico's van verontreinigd grondwater onder bestaande woningen zijn in principe niet vergelijkbaar met die van nieuwbouwwoningen die op een bodem met verontreinigd grondwater worden gebouwd.

De bestaande woningen stonden er al vele jaren, voordat het grondwater vervuild raakte en de verontreiniging onder deze woningen door begon te sijpelen. Tussen het vuile grondwater en de woningen bevindt zich een laag grond die na de bouw van de woningen niet meer is verstoord. De verontreiniging bestaat uit vluchtige aromaten, vluchtige stoffen die op het grondwater drijven, verdampen en bijv. in kruipruimtes van woningen kunnen doordringen. Uit de gunstige resultaten van het binnenluchtonderzoek kan worden geconcludeerd dat de tussenliggende laag grond tussen grondwater en kruipruimte het uitdampen van de vluchtige stoffen zichtbaar tegengaat.

Bij nieuwbouw op verontreinigde grond ontstaat een andere situatie. De grondlaag tussen grondwater (dat hier tot op 2 meter onder maaiveld staat) en te bouwen woning wordt ernstig verstoord, door grondverzet, bouw fundering, aanleg riolering. Het is aannemelijk dat vluchtige stoffen eerder uitdampen uit een verstoorde grondlaag. Zeker wanneer we in aanmerking nemen dat de bodem boven het grondwater gedeeltelijk uit een leemlaag bestaat. In Groesbeek is uit ervaring bekend dat verstoorde leemlagen bijv. als gevolg van woningbouw de waterhuishouding in de bodem beïnvloeden.

Maatregelen en gebruiksbeperkingen

Op dit punt wijzigt de provincie haar standpunt niet ten opzichte van het besluit d.d. 6 maart 2008, waartegen wij beroep hebben ingesteld, en volstaan we met een herhaling van ons bezwaar:

Artikel 37, lid 4 van de Wet Bodembescherming geeft aan dat het bevoegd gezag, indien er geen sprake is van risico's die een spoedige sanering noodzakelijk maken, maatregelen kan vaststellen die in het belang van de bescherming van de bodem moeten worden genomen waarbij tevens kan worden vastgesteld op welke wijze en tijdstippen verslag moet worden gedaan van de uitvoering van die maatregelen.

In het herziene besluit ontbreken dergelijke maatregelen. Er vindt geen enkele monitoring plaats. Zoals gezegd gaat de bodem, nu een braakliggend bouwterrein en voormalige landbouwgrond, door het bouwplan Parachutistenstraat-west "op de schop". De effecten daarvan worden naar onze mening onderschat. Wij vinden het onverantwoord om bij opschorting of afzien van de sanering geen maatregelen m.b.t. monitoring en ventilatie van kruipruimten e.d. op te leggen, gezien met name de humane risico's van deze bodemverontreiniging. Ook worden er geen maatregelen genomen om een mogelijke verspreiding te signaleren.

In het nieuwe besluit d.d. 11 december 2008 is een gebruiksbeperking t.a.v. onttrekking van grondwater vastgesteld (met een andere tekst dan in de eerdere besluiten). Onttrekking van grondwater "op of nabij de bodemverontreiniging" is in beginsel meldingsplichtig. Deze meldingsplicht is dus niet beperkt tot de locatie van de pluim, maar geldt ook daarbuiten. Onttrekking van grondwater in de omgeving van de pluim zou namelijk een aanzuigende werking kunnen hebben en tot verspreiding en verplaatsing van de verontreiniging kunnen leiden. Gezien het feit dat in Groesbeek veel inwoners een put in hun tuin laten slaan voor onttrekking van grondwater ten behoeve van eigen gebruik achten wij deze meldingsverplichting te vrijblijvend. Moet de burger zelf vaststellen of hij door onttrekking van grondwater de verontreiniging gaat verminderen of verplaatsen? Dit betekent dat de risico's van het niet saneren van de bodemverontreiniging te groot zijn. Wij vragen ons af of de provincie voldoende op de hoogte is van de al aanwezige putten in de nabije omgeving. Onbekend is of en hoeveel woningeigenaren in het reeds gerealiseerde noordelijk deel van de bouwlocatie Parachutistenstraat inmiddels een put hebben laten slaan of voornemens zijn dit te doen, terwijl ze niet op de hoogte zijn van het bestaan van de meldingsverplichting. Onbekend is ook of de provincie als bevoegd gezag zich ter plekke hiervan op de hoogte heeft gesteld en dit ook in de toekomst blijft doen. Handhaving is naar onze mening het zwakke punt van deze bepaling.

Conclusie

De WMG is van mening dat het besluit van 11 december 2008 op onjuiste gronden is genomen en verzoekt u ook dit besluit te vernietigen.

In aanvulling op ons beroepschrift d.d. 16 april 2008 verzoeken wij u tevens verweerder te veroordelen in de kosten die wij in deze beroepzaak maken.

Hoogachtend,
Werkgroep Milieubeheer Groesbeek

H.W.K. Brinkhof

F.J.M. ter Schure

(i.v.m. tijdelijke afwezigheid van de voorzitter rechtsgeldig ondertekend door 2 bestuursleden)